

32. Satamalaitos

Henkilökunta

Satamajohtajana toimi satamajoht. Kristian Eiro ja osastopäällikköinä kansliaosastolla siht. Sampsa Järvelä, kassa- ja tiliosastolla satamakamr. Paavo Jäntti, satamaliikenneosastolla satamakapt. Georg Häggströmin siirryttyä eläkkeelle 1.1.1969 viransijaisena apul.satamakapt. Alf Forsell sekä 1.3. lähtien virkaan nimitetty merikapt. Eino Vihko, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastointitoimen joht. Veikko Mielonen, nosturiosastolla nosturi-ins. Veikko Heinonen sekä satamarakennusosastolla satamarak. pääll. Veli Rahikainen.

Satamalaitoksen palveluksessa oli 31.12. henkilökuntaa seuraavasti: virkasuhteessa 649, työsuhteessa kuukausipalkkaisia 199 ja tuntipalkkaisia 394. Henkilökunta jakaantui satamalaitoksen eri osastoille seuraavasti:

	Työsuhteessa		
	Virka- suh- teessa	Kuu- kausi- palk- kaisia	Tunti- palk- kaisia
Kansliaosasto ¹⁾	8	1	—
Kassa- ja tiliosasto	45	10	—
Satamaliikenneosasto	40	18	—
Varastoimis- ja laitu- rihuolto-osasto ...	262	98	4
Nosturiosasto	243	—	—
Satamarakennus- osasto	51	72	390
Yhteensä	649	199	394

Henkilökunnasta oli miespuolisia 1 109 ja naispuolisia 133.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattiala oli kertomusvuoden päättyessä 96 475 m² ja Länsisataman varastorakennusten 47 380 m². Sörnäisten satamassa oli varastotilaa 6 900 m².

Kaupungin omistamien, vähintään 2 m:n syvyisten varsinaisten meriliikennelaiturien

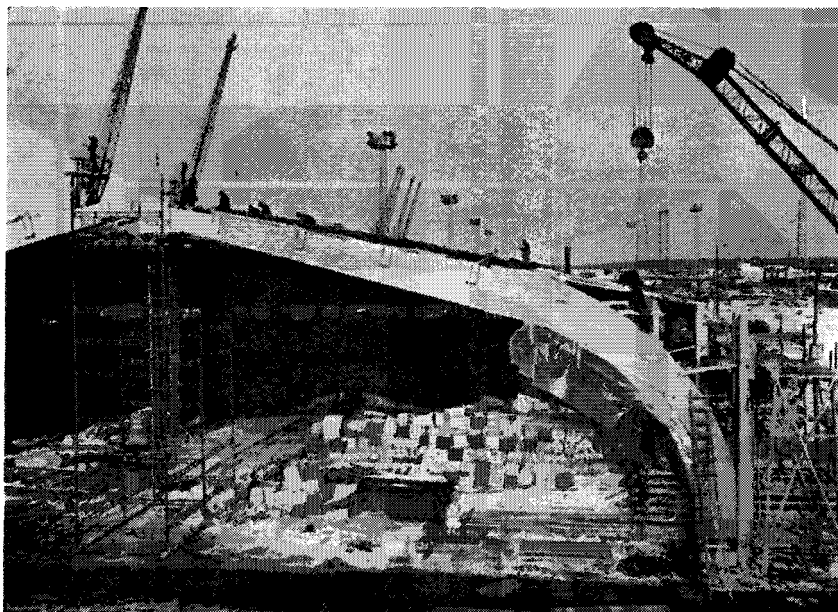
pituus oli kertomusvuonna 7 910 m, johon ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä rakennustarvikkeiden yms. purkamiseen tarkoitettuja laitureita, vaikka niiden syvyys olisi yli 2 m.

Vesialueita täytettiin satamarakennusosaston valvonnassa yhteensä 32 900 m².

¹⁾ Satamajohtaja mukaan luettuna.

Åkerman Oy:lle Sompasaaresta vuokratulle 10 000 m²:n suuruiselle alueelle valmistui 7 500 m²:n suuruinen vientivarastorakennus 1.11.

Kertomusvuoden päättyessä oli satamalaitoksella 79 laiturinosturia, 3 autonosturia ja 83 haarukkatrukkia. Kertomusvuoden aikana poistettiin käytöstä 3 laiturinosturia.

Varastorakennus S 2 rakenteilla

Satamaliikenne

Kertomusvuoden aikana jatkui liikenne läpi talven. Veden korkeus oli huomattavasti alle normaalin koko tammi-, helmi- ja maaliskuun ajan. Kaikki satamanosat olivat jäässä 3.1. ja 9.1. oli meri jäässä aina Helsingin kasuunille saakka. Särkän salmi suljettiin 15.1. ja 29.1. alettiin käyttää Porkkalan talviväylää. Epäsuotuisista tuulista johtuen jäivät jo ensimmäiset jäät satama-alueelle ja Suomenlinnan ulkopuolella ollut jää ahtautui jäätyen paikoilleen. Näin muodostui sekä Kustaanmiekän ulkopuolelle että Pihlajasarten luo paksuja jääsohjovalleja, jotka vaikeuttivat sataman laivaliikennettä koko talven ajan. Tämä sekä pakkaskauden jatkuminen pitkälle maaliskuuhun aiheuttivat sen, että talvi oli jäätalvena Helsingin satamassa normaalia huomattavasti vaikeampi.

Särkän salmi avattiin meriliikenteelle 11.4. ja 29.4. alkaen ohjattiin kaikki laivat jälleen Harmajan kautta. Kaikki satamat olivat jäättömiä 30.4.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 6 596 (ed. v. 6 468) alusta, joiden nettovetomäärä oli 4 930 508 (5 057 376) rekisteritonnia ja sieltä lähti 6 580 (6 463) alusta, joiden nettovetomäärä oli 4 919 239 (5 052 265) rek.tn. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä lisääntyi 128 aluksella ja nettovetomäärä väheni 126 868 rek.tn eli 2.5 %, lähteneiden alusten lukumäärä lisääntyi 117 aluksella ja vetomäärä väheni 133 026 rek.tn eli 2.6 %.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Luku määrä	Nettoveto- määrä rek. tonnia	Luku- määrä	Nettoveto- määrä rek. tonnia	Luku- määrä	Nettoveto- määrä rek. tonnia
<i>Saapuneet alukset:</i>						
Tammikuu	208	266 775	69	45 998	277	312 773
Helmikuu	139	156 371	32	47 968	171	204 339
Maaliskuu	157	181 444	36	91 402	193	272 846
Huhtikuu	219	238 407	55	63 686	274	302 093
Toukokuu	364	384 465	235	42 990	599	427 455
Kesäkuu	368	452 714	347	57 124	715	509 838
Heinäkuu	390	483 681	444	78 939	834	562 620
Elokuu	385	530 258	464	59 920	849	590 178
Syyskuu	347	394 674	390	70 012	737	464 686
Lokakuu	328	370 630	404	72 867	732	443 497
Marraskuu	313	346 643	340	80 365	653	427 008
Joulukuu	304	337 793	258	75 382	562	413 175
Koko vuosi	3 522	4 143 855	3 074	786 653	6 596	4 930 508
<i>Kotipaikka:</i>						
Helsinki	999	1 593 661	255	145 503	1 254	1 739 164
Muulla kotimaassa	620	674 364	2 819	641 150	3 439	1 315 514
Ulkomailla	1 903	1 875 830	—	—	1 903	1 875 830
<i>Lähteneet alukset:</i>						
Tammikuu	196	242 922	69	45 998	265	288 920
Helmikuu	144	166 008	32	47 968	176	213 976
Maaliskuu	161	190 160	36	91 402	197	281 562
Huhtikuu	220	242 464	55	63 686	275	306 150
Toukokuu	353	373 468	235	42 990	588	416 458
Kesäkuu	367	451 197	347	57 124	714	508 321
Heinäkuu	399	491 561	444	78 939	843	570 500
Elokuu	384	532 747	464	59 920	848	592 667
Syyskuu	341	383 421	390	70 012	731	453 433
Lokakuu	329	376 094	404	72 867	733	448 961
Marraskuu	315	346 921	340	80 365	655	427 286
Joulukuu	297	335 623	258	75 382	555	411 005
Koko vuosi	3 506	4 132 586	3 074	786 653	6 580	4 919 239
<i>Kotipaikka:</i>						
Helsinki	1 002	1 594 812	255	145 503	1 257	1 740 315
Muulla kotimaassa	619	674 645	2 819	641 150	3 438	1 315 795
Ulkomailla	1 885	1 863 129	—	—	1 885	1 863 129

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 107:ää eli 3.1 % suurempi ja vetomäärä 267 428 nettorek.tn eli 6.1 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Lähteneiden alusten lukumäärä oli 96:ta eli 2.8 % suurempi ja vetomäärä 273 586 rek.tn eli 6.2 %:a pienempi kuin edellisenä vuonna.

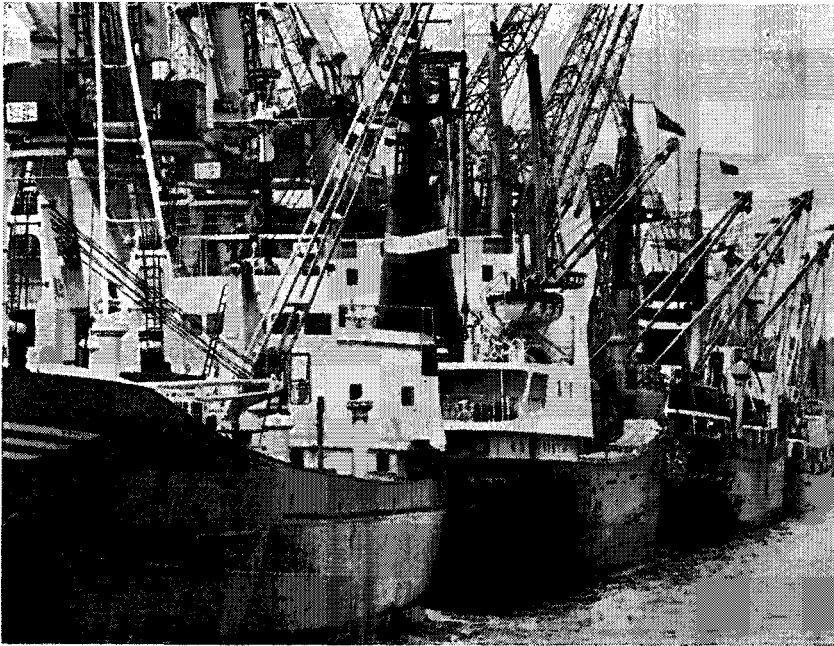
Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 619, yhteensä 2 268 025 nettorek.tn eli 54.7 % ja ulkomaisia 1 903, yhteensä 1 875 830 rek.tn eli 45.3 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä.

Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 621,

yhteensä 2 269 457 nettorek.tn eli 54.9 % ja ulkomaisia 1 885, yhteensä 1 863 129 rek.tn eli 45.1 % ulkomaisessa merenkulussa lähteneiden alusten vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Sekä saapuneiden että lähteneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 21:tä eli 0.7 % ja vetomäärä 140 560 nettorek.tn eli 21.8 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse 2 686 878 painotn tavaraa ja lähti ulkomaille 672 280 painotn. Koko ulkomainen

Ruuhkaa Länsisatamassa

tavaraliikenne oli siis 3 359 158 painotn (ed.v. 2 638 170, 512 337 ja 3 150 507). Tuonti lisääntyi kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 48 708 painotn eli 1.8 %. Vienti lisääntyi 159 943 painotn eli 31.2 % koko ulkomaisen tavaraliikenteen lisääntyessä 208 651 painotn eli 6.6 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat kertomusvuoden aikana eri kuukausille seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti paino- tonnia	Vienti paino- tonnia	Yhteensä paino- tonnia
Tammikuu...	188 998	44 563	233 561
Helmikuu ...	152 465	49 321	201 786
Maaliskuu ...	150 517	55 873	206 390
Huhtikuu ...	161 191	60 860	222 051
Toukokuu ...	215 934	67 054	282 988
Kesäkuu ...	225 521	58 782	284 303
Heinäkuu ...	212 497	49 017	261 514
Elokuu	236 161	58 462	294 623
Syyskuu ...	275 024	54 049	329 073
Lokakuu ...	286 128	49 009	335 137
Marraskuu	302 140	60 858	362 998
Joulukuu ...	280 302	64 432	344 734
Koko vuosi	2 686 878	672 280	3 359 158

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 1 576 700 painotn eli 58.7 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 1 110 178 painotn eli 41.3 % (ed. v. 59.1 % ja 40.9 %). Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 317 487 painotn eli 47.2 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 354 793 painotn eli 52.8 % (ed. v. 48.1 % ja 51.9 %). Koko Helsingin tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 894 187 painotn eli 56.4 % ja ulkomaisten alusten osalle 1 464 971 painotn eli 43.6 % (ed. v. 57.3 % ja 42.7 %).

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1969 ja 1968 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmät	1969 Paino- tonnia	1968 Paino- tonnia
Kappaletavara	468 761	364 503
Metallit ja metallita- varat	319 453	259 682
Vilja ja viljatuotteet	8 414	1 409
Kivihiili ja koksi ...	735 362	745 727
Öljyt	616 257	734 953
Lannoitusaineet	16 473	2 180
Muu tavara	522 158	529 716
Yhteensä	2 686 878	2 638 170

Vientitavarat jakaantuivat v. 1969 ja 1968 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1969 Paino- tonnia	1968 Paino- tonnia
Kappaletavara	140 573	140 324
Paperi, pahvi ja kartonki	167 982	122 462
Puuhioke ja selluloosa ...	24 703	14 612
Vaneri	34 467	23 180
Sahattu puutavara	115 900	111 012
Sahaamaton puutavara...	9 524	8 169
Muu tavara	179 131	92 578
Yhteensä	672 280	512 337

Sahattua puutavaraa vietiin kertomusvuonna 41 393 std, edellisenä vuonna 39 647 std. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 14 249 m³, edellisenä vuonna 11 884 m³. Nämä määrät sisältyvät painotonneina ilmaistuina edellä olevaan tilastoon.

Kotimainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 2 373 397 painotn ja lähti 36 659 painotn. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 2 410 056 painotn (ed. v. 1 908 210, 58 953 ja 1 967 163 painotn). Tavaraliikenne lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 442 893 painotn eli 22,5 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1969 Paino- tonnia	1968 Paino- tonnia
Hiekka	932 042	814 746
Kalkki ja sementti ...	149 923	126 713
Öljyt	1 254 972	937 589
Vilja	1 983	1 201
Kalat	47	58
Muu tavara	34 430	27 903
Yhteensä	2 373 397	1 908 210

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	1969 Paino- tonnia	1968 Paino- tonnia
Öljyt	20 073	22 434
Koksi	14 886	34 034
Vilja	1 700	1 800
Muu tavara	—	685
Yhteensä	36 659	58 953

Ulkomainen matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 160 995 matkustajaa ja lähti 161 168 (ed. v. 161 645 ja 159 147).

Jäänmurtaja Otso oli kulussa kaikkiaan 509 t kulkien tänä aikana 1 596 meripeninkulmaa. Polttoöljyä kului 534 tn, koneöljyä 619 kg ja hiiltä 1 600 kg. Alus toimitti 126 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 23 210 mk. Alus oli telakalla vuosikorjausta varten 24.4.—6.6. ja 14.—25.7. välisinä aikoina.

Satamajäänmurtaja Turso oli toiminnassa 736 t kulkien tänä aikana 3 195 meripeninkulmaa. Se kulutti polttoöljyä 187 tn ja koneöljyä 1 467 kg. Turso toimitti 202 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 59 385 mk. Turso antoi aluksille 259 tn vettä, jonka kuljetuksesta veloitettiin 2 040 mk. Alus oli telakalla 24.3.—3.4. ja 5.—7.5. välisinä aikoina vuosikorjausta varten.

Satamavesipostit. Vesimittareiden mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 118 507 m³, josta 73 522 m³ myytiin aluksille, 15 898 m³ annettiin maksutta valtion jäänmurtajille, jäänmurtaja Otso käytti 497 m³ ja Turso 491 m³. Loppuosa oli hukkavettä.

Kompassien tarkistus. Kompassejaan tarkistuttamassa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 38 alusta, joista 21 oli kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 17 tarkistuspaalustoon. Alukset maksoivat poijun tai paaluston käytöstä yhteensä 350 mk.

Vuokraveenet. Purjehduskautena hyväksyttiin satama-alueella liikennöimään 32 vuokramoottorivenettä.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 98 201 (ed. v. 83 535) ja tuntimäärä oli 14 666 eli 17.6 %:a suurempi kuin edellisenä vuonna. Lisäystä käyttötuntimäärässä tapahtui seuraavasti: Matkustajalaituri 393 t eli 7.3 %, Katajanokan laituri 6 880 t eli 24.1 %, Jätkäsaaren laiturin 25-

tonnin nosturi 278 t eli 20.7 % ja kappale-tavaranosturit 5 801 t eli 16.4 %, Sörnäisten satamanosturit 1 346 t eli 15.1 % ja 150-tonnin nosturi 163 t eli 109.4 %. Saukon hiilisataman nosturien käyttötuntimäärä väheni 195 t eli 5.4 %.

Eri kuukausien käyttötuntimäärät jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsatama		Länsisatama			Sörnäisten satama		Käyttö- tunteja yhteensä
	Matkustaja- laituri	Kataja- nokka	Jätkäsaari		Saukko	Hana- ja Sompasaari		
	kpl-tavara- nosturit 6 kpl	kpl-tavara- nosturit 28 kpl	25-tonnin nosturi 1 kpl	kpl-tavara- nosturit 29 kpl	Hiili- nosturit 4 kpl	kpl-tavara- ja hiilinnosturit 10 kpl	150-tonnin nosturi 1 kpl	
1969								
Tammikuu	539	2 595	133	2 859	383	631	13	7 153
Helmikuu	861	2 712	96	3 276	257	59	8	7 269
Maaliskuu	882	3 337	94	3 392	60	125	34	7 924
Huhtikuu	509	3 820	132	3 846	492	903	52	9 754
Toukokuu	305	3 465	146	3 861	268	1 356	20	9 421
Kesäkuu	327	2 484	151	3 456	233	1 243	22	7 916
Heinäkuu	531	2 414	164	3 277	263	1 130	19	7 798
Elokuu	238	2 085	118	2 619	327	1 367	17	6 771
Syyskuu	222	2 630	165	3 401	163	1 070	17	7 668
Lokakuu	320	3 087	128	3 504	417	913	31	8 400
Marraskuu	608	3 523	132	3 883	369	833	41	9 389
Joulukuu	470	3 318	163	3 886	216	647	38	8 738
Koko vuosi	5 812	35 470	1 622	41 260	3 448	10 277	312	98 201
1968	5 419	28 590	1 344	35 459	3 643	8 931	149	83 535

Hiilinnosturit. Kertomusvuoden aikana purettiin nostureilla aluksista 192 960 tn hiiltä, koksia ja muuta joukkotavaraa, mistä määrästä Saukon hiilisataman osuus oli 118 359 tn. Saukon hiilisatamassa kuormattiin hiiltä ja koksia 23 325 tn.

Haarukkatrukkien (83 kpl) työtuntien lukumäärä oli 111 379.

Autonostureiden (3 kpl) työtuntien lukumäärä oli 1 538.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen talletusvarastoon otettujen ja siitä —1969 selviää seuraavasta yhdistelmästä: annettujen tavarain määrä tonneina v. 1967

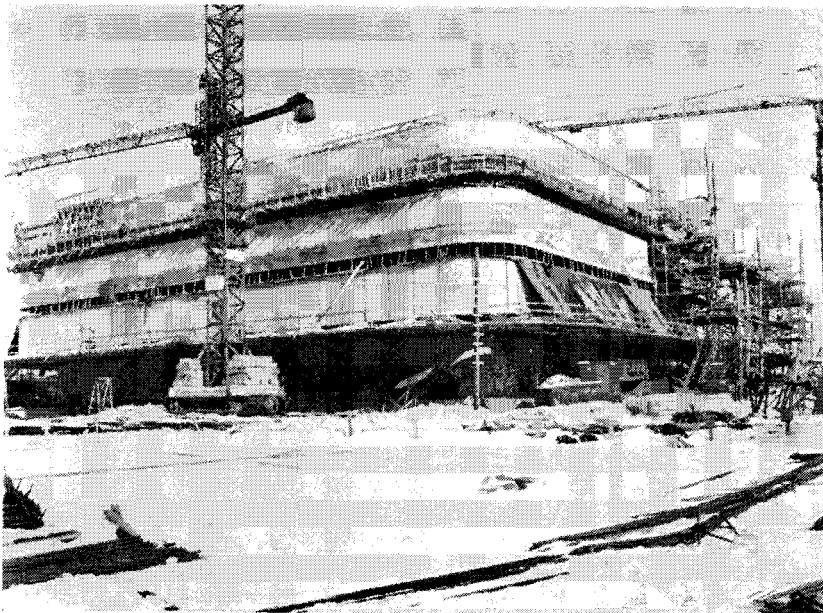
Vuosineljännes	1969		1968		1967	
	Otettu tn	Annettu tn	Otettu tn	Annettu tn	Otettu tn	Annettu tn
Tammi—maaliskuu	8 643	9 168	6 991	8 509	8 124	10 263
Huhti—kesäkuu	11 642	9 238	11 359	7 661	10 360	11 180
Heinä—syyskuu	8 376	8 826	7 384	8 591	8 775	9 258
Loka—joulukuu	10 183	9 139	8 636	8 896	7 904	8 010
Koko vuosi	38 844	36 371	34 370	33 657	35 163	38 711

Kertomusvuoden alkaessa oli varastossa tavaraa 11 822 tn, joten varastoituna oli yhteensä 50 666 tn. Varastosta annettiin 36 371 tn ja v. 1970 jäi varastoon 14 295 tn. Tavaravaihto nousi kertomusvuonna 75 215 tonniin, vastaten 68 027 tn v. 1968 ja 73 874 tn v. 1967.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraliikenteen lukumäärä oli kertomusvuonna 2 541, edellisenä vuonna 2 788 ja 3 664 v. 1967. Yleisestä varastosta annettujen tavaraliikenteen luku oli vastaavasti 14 322, 14 073 ja 15 001.

Maan muista satamista saapui tullaamaton-ta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1969 tn	1968 tn	1967 tn
Tammi—maaliskuu ...	8 449	8 385	6 227
Huhti—kesäkuu	9 043	6 710	7 288
Heinä—syyskuu	8 051	6 424	6 913
Loka—joulukuu	11 534	7 717	7 516
Koko vuosi	37 077	29 236	27 944

Länsisataman vapaavaraston uudisrakennus

Vapaavarasto. Vapaavaraston esimiehenä toimi varastointitoimen joht. Veikko Mielonen.

Vapaavarastoon otettujen ja sieltä annettujen tavarain määrä tonneina v. 1968 ja 1969 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1969		1968	
	Otettu tn	Annettu tn	Otettu tn	Annettu tn
Tammi-maaliskuu	1 542	1 552	1 100	1 435
Huhti-kesäkuu ...	1 840	1 609	2 224	1 487
Heinä-syyskuu ...	1 597	1 946	1 656	1 958
Loka-joulukuu ...	2 042	1 514	1 452	1 572
Koko vuosi	7 021	6 621	6 432	6 452

Kertomusvuoden alussa oli vapaavarastossa tavaraa 2 515 tn, joten varastoituna oli yhteensä 9 536 tn. Varastosta annettiin 6 621 tn ja v. 1970 jäi varastoon 2 915 tn. Tavaravaihto nousi kertomusvuonna 13 642 tonniin, vastaten 12 884 tn v. 1968 ja 16 723 tn v. 1967.

Vapaavarastoon otettujen tavarakerien lukumäärä oli kertomusvuonna 1 366, edellisellä vuonna 1 205 ja 1 259 v. 1967. Sieltä annettujen tavarakerien lukumäärä oli vastaavasti 4 261, 3 916 ja 4 872.

Laiturihuoltotoimintaa v. 1967—1969 valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaislasi tonnia	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1969					
Tammi-maaliskuu	413	53 494	50 231	261 632	147 391
Huhti-kesäkuu	585	60 486	56 017	324 929	170 015
Heinä-syyskuu	553	55 611	51 679	255 639	123 576
Loka-joulukuu	579	59 703	55 213	345 231	189 580
Koko vuosi	2 130	229 294	213 140	1 187 431	630 562
1968	2 102	219 060	206 456	1 015 221	573 467
1967	2 199	220 640	209 263	1 046 849	620 663

Konteineri- ja suurlavaliikenne. Satamaan saapuneiden konteinerien¹⁾ ja suurlavojen lukumäärä v. 1967, 1968 ja 1969 oli seuraava:

Vuosineljännes	Konteinerit	Suurlavat	Yhteensä
1969			
Tammi-maaliskuu	1 350	1 303	2 653
Huhti-kesäkuu	1 780	999	2 779
Heinä-syyskuu	1 470	793	2 263
Loka-joulukuu	1 967	2 081	4 048
Koko vuosi	6 567	5 176	11 743
1968	7 119	6 002	13 121
1967	2 463	4 226	6 689

Mistä laiturihuollon kautta

1969	463	2 060	2 523
1968	350	2 543	2 893
1967	251	2 106	2 357

Autovaakojen käyttö. Kertomusvuonna oli käytössä 3 autovaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 36 726, edellisenä vuonna 38 927 ja 41 197 v. 1967.

¹⁾ Tilastossa otettu huomioon vain yli 20 jalan suuruiset konteinerit kertomusvuonna, aikaisemmin myös pienemmät.

Satamarakennustoiminta

Satamarakennusosaston tehtäviin kuuluvia töitä suoritettiin kertomusvuoden aikana seuraavasti:

Satamien kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 2 835 000 mk, näistä käytettiin 2 788 527 mk, joten säästöä jäi 46 473 mk.

Rakennusten korjaus ja kunnossapito kohdistui edelleenkin rakennusten kunnan säilyttämiseksi välttämättömiin toimenpiteisiin sekä muutoksiin.

Kiinteiden laitteiden korjauksesta ja kunnossapidosta huolehdittiin. Lyypekin laiturin tausta vahvistettiin ratakiskopaalutuksella. Suomenlinnan lauttalaiturin tihtaalit poistettiin. Linnanlaiturin arkkujen alle potkurivirtojen vaikutuksesta syöpynyt vaarallinen tyhjiö täytettiin hiekalla. T-laiturin puuarkkuja uusittiin 40 m:n matkalla. Kruunuvooren kompassintarkastuspoiju vaihdettiin uuteen.

Pelastusvälineiden kunnossapito ja raijojen viereisten aitojen asettaminen suoritettiin tavanomaisesti. Satamalaitoksen veneet, väyläviitat, valopojut ja loistot huollettiin. Suomenlinnan jäätie kunnostettiin, tarkkailtiin jään kantavuutta ja valvottiin liikennettä.

Satamiin vuotanutta öljyä kerättiin ja poistettiin.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa 16 182 000 mk ja v:lta 1968 siirtyi 11 215 356 mk. Varoista, joita oli yht. 27 397 356 mk, käytettiin 19 818 694 mk ja v:lle 1970 siirtyi 7 578 662 mk.

Laiturit. Jätkäsaaren laiturin rakennustöitä jatkettiin. Itäisen laiturin nosturikiskot valettiin kiinni ja laiturin päätytyöt valmistuivat. Päätylaiturin teräsponttiseinä lyötiin ja sen taustakentän täyttöön käytettiin n. 11 000 m³ merestä ruopattua hiekkaa. Läntisen laiturin paalutus suoritettiin loppuun, takalaatikot upotettiin ja valettiin vedenalainen betoni sekä ruopattiin laiturin edusta.

Saukon laiturin vahvistaminen konttinosturia varten aloitettiin, maanpuoleisen nosturikiskon alustaa betonoiitiin n. 90 m.

Tammasaaren laiturin pohjan louhi ja tasoitti urakalla Pera Oy.

Nurmisen laiturin rakentamista jatkettiin, paalutus ja ylärakenteen laudoitus sekä osa raudoituksesta valmistui. Laiturin edusta ruopattiin.

Sompasaaren lauttasataman työt jatkuivat. Laiturialueen alta ennen täyttöä ruopattiin n. 96 000 m³ savea. Laituripaikka III:n hirsikehikot veistettiin ja osa niistä upotettiin ja valettiin sekä asennettiin niihin esijännitettävät teräspilarit. Päälysrakenteen elementtipalkkeja valettiin. Sivuläpän koneistokammiot valmistuivat. Peräläpän hirsikehikon uppovalu suoritettiin ja koneistokammiot asennettiin paikoilleen. Laituripaikka I:n eteläpääte valmistui ja laituripaikka II:n länsipäähän valmistui n. 30 m laituria. Laiturin edustalla tehtiin vedenalaista louhintaa n. 1 400 m³ väyläaltaan syventämiseksi. Laituritason täytteeksi pumattiin n. 182 000 m³ merihiekkaa.

Herttoniemen öljylaiturin öljynpurkausvarsien perustukset rakennettiin.

Väylät. Hanasaaren väylän ruoppaaminen tasoihin —9.6 ja —10.0 suoritettiin loppuun. Ruoppausmassoja oli n. 163 000 m³.

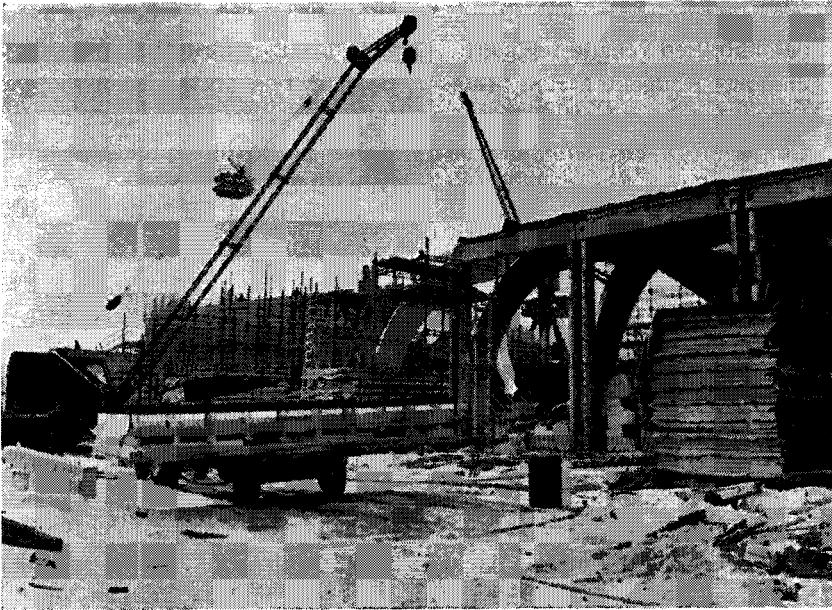
Tammasaaren laiturin eteläpuolelta ruopattiin n. 9 000 m³.

Rautatiet ja ratapihat. Sörnäisten ratapihalla rakennettiin Åkermanin uudelle varastolle 380 m:n pituinen raide:

Kadut, kentät ja viemärit. Asfaltilla päällystettiin katuja ja kenttiä. Lauttasaassa n. 5 100 m², Länsisatamassa n. 26 500 m², Sompasaassa n. 17 700 m² ja Herttoniemessä n. 2 000 m².

Viemäreitä rakennettiin Sompasaareen n. 190 m.

Öljysataman öljynerotuskaivon työt aloitettiin.

Varastorakennus S 2:n työmaa

Rakennukset. Länsisataman talletusvaraston rakennuskuopan kaivuutyöt valmistuivat keväällä. Rakennustoimikunta, joka sai tehtäväkseen vastata varaston rakentamisesta, antoi tehtävän urakoitsijana toimivalle Kulutusosuuskuntien Keskusliitolle. Työt aloitettiin 21.4. ja vuoden lopussa oli toisen kerroksen katto valettu.

Jätkäsaaren varastorakennus L 6:n paalutus ja pohjakerroksen lattia tehtiin satamarakennusosaston omana työnä. Varsinaisen varaston rakennustyöt siirtyivät seuraavaan vuoteen.

Sompasaaren varastorakennus S 2:n rakentaminen annettiin urakalla suoritettavaksi Laatubetoni Oy:lle, joka aloitti työt 15.10. Urakkasumma oli 1 800 000 mk.

Rakennuksiin käytettiin varoja kertomusvuonna yht. 8 444 471 mk.

Yleiset työt. Korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 685 000 mk ja niistä käytettiin 553 627 mk, joten säästöä jäi 131 373 mk.

Varasto- ja teollisuusalueiden katujen, rautateiden ja viemärien kunnossapito suori-

tettiin tavanomaisesti. Herttoniemen rautatiellä vaihdettiin pölkköjä 230 kpl. Viemärien suistot ja lumenkaatopaikat perattiin. Pesulautat huollettiin ja korjattiin.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa 8 130 000 mk. V:ltä 1968 siirtyi 961 283 mk. Varoista, joita oli 9 091 283 mk, käytettiin 8 452 814 mk, joten v:lle 1970 siirtyi 638 469 mk.

Kyläsaaren ja Herttoniemen teollisuus- ja varastoalueilla jatkettiin pengerrystöitä käyttäen kaupungilta tulevaa täytettä. Merisataman ratapihan muutostöitä jatkettiin, uusia vaihteita naulattiin 6 kpl ja uutta rataa tehtiin n. 640 m. Pitkäsilta—Hakaniementorin rantamuurin työt aloitettiin 10.12. Lauttasaaren silta valmistui, ja viralliset avajaiset olivat 30.12. Sahaajankadun niskaojat kaivettiin. Kiiskinkadun jatkeen viemäröinti aloitettiin.

Laskuun suoritettut työt. Vesilaitosta avustettiin sukellustöitä vaativissa tehtävissä.

Laitureille, silloille, rautateille ja muulle omaisuudelle aiheutuneita vaurioita korjattiin. Raiteenpitojärjestelmän mukaisia kus-

tannuksia vaadittiin tontinhaltijoilta. Poliisilaitoksen ja palolaitoksen veneitä telakoitiin.

Öljynpuristamon, Kaapelitehtaan, Telko Oy:n ja G. W. Sohlbergin raiteet huollettiin. Yksityisten tontinomistajien viemäreitä yhdistettiin pääviemäreihin. Öljyvaurioiden jälkiä puhdistettiin satama-alueilla.

Ruoppaustöitä suoritettiin sähkölaitoksen laskuun Hanasaaren voimalaitokselle rakennettavan lauhdeveden ottoputken suulta sekä

Kellosaaren ranta-alueen pengerryksiä varten. Lisäksi suoritettiin Wärtsilä Oy:n Hietalahden telakan laajennusruoppauksia. Rakennusviraston katurakennusosaston tilauksesta juntattiin Latokartanontien maantiesillan peruspaalut.

Satamarakennusosaston hallintomenot ja työntekijäin sekä viranhaltijain erinäiset edut olivat yhteensä 1 753 464 mk.

Satamalaitoksen kassa- ja tilitoiminta

Toiminnan tulos. Satamalaitoksen ylijäämä oli 687 397 mk (ed. v. 1 793 974 mk:n vaje). Tulojen kehitykseen vaikutti ehkäisevästi 6.4.1968 voimaan astunut hintasulkulaki, joka koski myös satamalaitoksen maksuja. Talouselämän elpyminen heijastui selvästi satamatulojen kasvussa.

Satamalaitoksen bruttoveloitukset olivat kertomusvuonna 45 655 491 mk. Jos tuulaakimaksu otetaan huomioon, nousee bruttoveloitukset 49 431 034 mk:aan. Tulotileiltä suoritettiin menoja 5 828 971 mk, joten nettoveloitukset olivat 39 826 520 mk ilman tuulaakia. Tulos poikkeaa talousarviosta 568 481 mk. Satamalaitoksen varsinaisia menoja oli 39 139 122 (37 652 929) mk. Menojen kasvu edellisestä vuodesta oli 1 486 193 mk ja tulojen 3 967 565 mk.

Kassaliike. Kertomusvuonna kertyi maksuja kassaan 20 977 166 mk, postisiirtotilille 8 522 152 mk, shekkibilille 13 646 501 mk ja tilitysteitse 1 326 892 mk. Suoritusten yhteismäärä oli siten 44 472 711 mk (ed. v. 38 678 227 mk).

Tulojäämät ja poistot. Jäämiä oli kerto-

musvuoden lopussa 2 589 108 mk. Määrästä oli 2 547 525 mk kertomusvuoden ja 41 583 mk aikaisempien vuosien veloituksia. Poistoja suoritettiin 3 101 mk.

Laskutus. Laskutuksen määrän kehittyminen ilmenee veloitussasiakirjoina käsiteltyjen tulli-ilmoituskirjojen lukumäärästä. Niitä oli kertomusvuonna 551 368 kpl, v. 1968 507 914 kpl ja v. 1967 567 013 kpl.

Satamarakennusosaston suorittamat laskutustyöt jakaantuivat seuraavasti: satamalaitoksen muille osastoille suoritettut työt 47 163 mk, kaupungin muille viranomaisille suoritettut työt 406 635 mk sekä yksityisille suoritettut työt 364 885 mk. Huomattavimmat työkohteet olivat Kipparinlahden venesatama sekä ruoppaustyöt Wärtsilä Oy:n Helsingin telakalla, Salmisaarella, Hanasaarella ja Kellosaarella.

Osasto teki toimintavuoden aikana 98 esitystä ja lausuntoa satamalautakunnalle, 104 valtion ja kaupungin virastoille ja laitoksille ja 61 yksityisille liikkeille tai henkilöille. Muuta kirjeenvaihtoa oli 83 kpl.

Tulot. Tulotilien yhdistelmä:

Tulolaji	1966 mk	1967 mk	1968 mk	1969 mk
Liikennemaksut	14 927 256	14 182 183	14 322 406	17 309 558
Satamamaksut	2 200 338	2 361 327	2 195 234	2 137 590
Alusten tulot	225 760	91 970	77 182	84 635
Vesimaksut	138 542	193 760	180 770	161 235
Koneellisten tavaransiirtolaitteiden maksut	4 091 293 (—441 057)	3 778 909	4 099 535	5 089 823
Laiturihuoltotulot	3 125 946 (+96 681)	3 194 042	2 953 928	3 334 506
Laituri- ja aluevuokrat	3 303 741	3 418 400	3 384 955	3 684 757
Varastosuojamaksut	775 063	904 336	856 858	926 417
Yleisen talletusvaraston vuokrat	978 953	969 064	971 909	1 036 342
Vapaavaraston vuokrat	228 055 (+25 166)	367 108	339 677	339 525
Tulot yleisessä talletusvarastossa suoritetuista töistä	267 102 (+319 210)	573 712	543 432	570 448
Huoneistovuokrat	1 047 307	1 086 831	1 158 738	1 266 799
Korvaus satamarakennusosaston yleiskuluista	1 070 828	2 901 565	4 314 585	3 360 741
Muut tulot	403 028	465 789	459 746	524 144
	32 783 212	34 488 996	35 858 955	39 826 520
Tuulaaki	5 284 958	4 515 772	3 549 455	3 752 585
Yhteensä	38 068 170	39 004 768	39 408 410	43 579 105

Nettoveloitus, johon on sisällytetty myöskin tuulaakiveloitus, jakautui v. 1966—1969 kuukausittain seuraavasti:

	1966 mk	1967 mk	1968 mk	1969 mk
Tammikuu	3 559 534	4 032 537	3 640 548	3 936 521
Helmikuu	2 757 588	2 912 645	2 334 929	2 559 360
Maaliskuu	3 556 826	3 642 342	3 843 319	4 415 953
Huhtikuu	2 942 396	3 253 346	3 054 258	3 483 663
Toukokuu	3 473 826	3 004 618	3 393 645	3 531 289
Kesäkuu	3 825 768	3 351 123	3 555 484	3 940 711
Heinäkuu	2 924 163	2 690 122	3 022 701	3 212 036
Elokuu	2 357 732	2 684 783	2 257 430	2 856 480
Syyskuu	3 824 265	3 499 517	3 638 148	4 383 412
Lokakuu	2 839 384	2 702 712	3 134 709	3 512 297
Marraskuu	3 292 651	2 866 086	3 018 680	3 254 336
Joulukuu	2 714 037	4 364 934	4 514 559	4 493 047
Koko vuosi	38 068 170	39 004 765	39 408 410	43 579 105

Liikennemaksuja oli kaikkiaan 17 309 558 mk, mistä tuontiliikennemaksua 14 098 400 mk, vientiliikennemaksua 1 510 914 mk ja liikennemaksua kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavarosta 1 700 244 mk. Tuontiliikennemaksuista oli 253 019 mk muiden kaupunkien Helsingille tilittämiä 30 %:n liikennemaksuja ja muille kaupungeille tilitettiin niille kuuluvia 30 %:n liikennemaksuja 527 341 mk. Liikennemaksuja palautettiin 73 884 mk.

Liikennemaksutilitykset:

	Saadut tilitykset mk	Lähetetyt tilitykset mk
Hamina	92	3 014
Hanko	5 286	4 949
Hämeenlinna	12 271	—
Joensuu	1 864	—
Jyväskylä	12 787	—
Kaskinen	127	—
Kemi	806	—
Kokkola	7 784	—
Kotka	9 256	2 326
Kuopio	14 373	—
Lahti	62 997	—
Lappeenranta	1 174	12 685
Loviisa	418	—
Mikkeli	2 481	—
Naantali	393	152 398
Oulu	3 168	50
Parainen	—	4 440
Pietarsaari	8 069	123
Pori	19 907	720
Porvoo	5 889	—
Raahe	58	—
Rauma	3 330	252
Savonlinna	368	—
Tampere	38 326	—
Tornio	6 246	9 14
Turku	27 779	334 55
Uusikaupunki	176	3
Vaasa	7 594	2 65
Yhteensä	253 019	527 341

Tuulaakituloutus oli kertomusvuonna 3 752 585 mk. Helsinkiin tuoduista tavarosta saatiin tuontituulaakia 3 654 831 mk ja sisämaan kaupunkien tilittämistä tavarosta, jotka Helsingin kautta tuotuina oli tullattu ko. kaupungeissa, 97 754 mk. Tuulaakia palautettiin 22 958 mk.

Sisämaan kaupunkien tilittämät tuulaakimaksut jakaantuivat seuraavasti:

	mk
Hämeenlinna	5 199
Jyväskylä	18 555
Lahti	51 009
Lappeenranta	426
Tampere	22 565
Yhteensä	97 754

Satamamaksuja veloitettiin 2 137 590 mk, mistä ulkomaan liikenteessä olevien alusten osuus oli 1 811 070 mk ja kotimaan liikenteessä olevien alusten 143 360 mk. Jäämaksuja oli 183 160 mk ja satamamaksupalautuksia myönnettiin 282 217 mk.

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksut jakaantuivat alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Alukset	mk
Helsinkiiläiset	655 224
Muut suomalaiset	367 081
Ulkomaiset	788 765
Yhteensä	1 811 070

Koneellisten tavaransiirtolaitteiden maksuja veloitettiin 5 089 823 mk, mihin summaan sisältyy 514 725 mk laskennallisia tuloja laiturihuollon, vapaavaraston ja yleisen taletusvaraston veloituksista. Veloituksen jakaantuminen: kappaletavaranoisturit 2 401 411 mk, Saukon hiilinoisturit 249 220 mk, Hanasaaren joukko- ja kappaletavaranoisturit 346 317 mk, autonosturit 34 339 mk, trukit 2 058 536 mk.

Laiturihuoltomaksujen bruttomäärä oli 8 231 200 mk. Kun ahtaaajille menevät kustannukset 4 725 585 mk, tullivalvontakustannukset 159 116 mk ja palautukset 11 993 mk otetaan huomioon, jää nettoveloitukseksi 3 334 506 mk.

Laituri- ja aluevuokria veloitettiin 3 684 757 mk, mistä määrästä 121 367 mk oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria ja 3 563 390 mk varastoalueiden vuokria. Palautuksia maksettiin 21 164 mk.

Varastosuojamaksuja veloitettiin 926 417 mk, mistä sopimuksilla vuokrattujen varastotilojen vuokrat olivat 364 204 mk ja paikavuokrat 562 213 mk. Åkerman Oy:lle maksettiin vuokraa 13 125 mk. Palautuksia maksettiin 8 788 mk.

Yleisen talletusvaraston vuokria oli 1 036 342 mk, mistä 622 055 mk veloitettiin Katajanokan talletusvarastossa ja 414 689 mk Länsisataman talletusvarastossa. Palautuksia maksettiin 402 mk.

Vapaavaraston vuokria oli 339 525 mk.

Yleisessä talletusvarastossa suoritetuista töistä oli bruttoveloitus 570 448 mk, josta 284 377 mk veloitettiin Katajanokalla ja 286 185 mk Länsisatamassa. Palautuksia maksettiin 114 mk.

Huoneistovuokria veloitettiin 1 266 799 mk, mistä määrästä 948 878 mk oli tilitysvuokria. Rahallinen tulo oli siten 317 921 mk.

Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista oli 3 360 741 mk. Siitä oli tilitystuloja 3 335 097 mk ja korvauksia tilaustöistä 25 644 mk.

Sekalaisia tuloja oli yhteensä 524 144 mk, mistä tilitystuloja 178 626 mk. Tuloja saatiin seuraavasti: korvaus tuulaakin kannosta 37 526 mk, korvaus tullihuoneistojen puhtaanapidosta ja kalustosta 141 100 mk, sähkö 86 483 mk, vaakamaksut 47 437 mk, sairausvakuutuskorvaukset 122 295 mk, vahingonkorvaukset 3 967 mk, viivästyskorot ja perimispalkkiot 2 663 mk, punnus- ja kaappivuokrat 2 280 mk, puhelinmaksut ja -hyvitykset 450 mk, viemäritodistukset, taksat ja

ilmoituskirjat 808 mk, omaisuuden myynti 30 994 mk, telakointivuokrat 15 151 mk, lämpimän veden myynti 20 064 mk, muut sekalaiset tulot 12 926 mk.

M e n o t. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakaantuivat varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului: a) varsinaiset satamamenot käsittäen koko satamien 10. pääluokan; b) satamalaitoksen huolehdittavana olevat yleiset työt 08 pääluokassa sekä c) 2. pääluokan tullihuonemenot.

Varsinaisia menoja varten oli talousarvion Satamat-pääluokassa määrärahoja yhteensä 40 056 304 mk, v:lta 1968 siirtyi 9 487 mk, lisämäärärahoja saatiin 22 463 mk ja ylitysoikeudet vastasivat 400 000 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 40 488 254 mk. Tilivuoden menoja oli 39 139 122 (ed. v. 37 652 929) mk, seuraavaan vuoteen siirrettiin 917 mk. Yleisten töiden pääluokkaan kuuluvia määrärahoja oli 685 000 mk. Tilivuoden menoja oli 553 627 mk. Tullihuonemenojen määräraha oli 1 217 820 mk. Tilivuoden menoja oli 1 212 336 mk.

Sataman uudisrakennustöitä sekä hankintoja varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi 12 046 476 mk v:lta 1968 ja ja kertomusvuoden määrärahat olivat 16 732 000 mk. Menoja suoritettiin 20 776 278 mk ja 1 267 mk palautettiin, joten v:een 1970 käytettäväksi siirtyi varoja 8 000 931 mk.

Yleisiä uudisrakennustöitä varten myönnettyjä pääomamäärärahoja oli 3 067 096 mk v:lta 1968 siirtyneitä ja 8 130 000 mk kertomusvuoden määrärahoja, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 11 197 096 mk. Menot olivat 10 471 325 mk, joten v:een 1970 siirtyi 725 771 mk.

Käyttöomaisuus. Käyttöomaisuuden arvo oli vuoden alussa 172 556 488 mk ja vuoden lopussa 187 651 407 mk. Pääoman nettolisäys oli siten 15 094 919 mk. Poistoja suoritettiin 4 857 392 mk ja käyttöomaisuudesta maksettiin korkoa 10 353 392 mk.

32. Satamalaitos

Satamalaitoksen käyttöomaisuus laaturyhmittäin:

	mk
Maa- ja vesiomaisuus	38 403 114
Laiturit ja tihtaalit	65 515 150
Kiinteät laitteet	20 426 807
Alukset ja veneet	336 650
Rakennukset	54 969 203
Irtaimisto	6 403 315
Autot, trukit ja autonosturit ...	1 513 168
Puhelinosuudet	84 000
Yhteensä	187 651 407

Palkat, sosiaali- ja -vakuutusmaksut.
Varsinaisia palkkamenoja oli yhteensä 20 450 262 mk, josta kuukausipalkkaisen henkilökunnan palkkamenot olivat 14 070 297 mk ja tuntipalkkaisen henkilökunnan 6 379 965 mk. Vastaavat sosiaali- ja -vakuutusmaksut olivat yhteensä 1 230 574 mk sekä eläkekustannukset 3 075 921 mk, joten laitoksen palkkausmenot olivat kaikkiaan 24 756 757 mk.